

Alueidenkäyttölaki / maankäyttö- ja rakennuslain tilannekatsaus

Maanmittauspäivät 10.-11.5.2023
Tampere-talo

Maija Neva
lainsäädäntöneuvos
ympäristöministeriö

MRL-uudistuksen tilanne

- Luonnos hallituksen esitykseksi kaavoitus- ja rakentamislaki oli lausuntokierroksella syksyllä 2021
- Hallitus sopi maaliskuussa 2022 asioista, jotka maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksesta toteutetaan
- MRL:n alueidenkäyttöä ja kaavojen toteuttamista koskevat säännökset säilyivät nykyisessä muodossaan, pl. kaavojen digitalisaatiota koskevat säännökset.
- Hallitus antoi 15.9.2022 eduskunnalle esitykset rakentamislaki, laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä sekä maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta
- Lait vahvistettiin tänä keväänä
- Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmän ja MRL:n ns. digimuutos tulevat voimaan 1.1.2024
- Rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025
  - Samassa yhteydessä MRL:n nimike muuttuu alueidenkäyttölaki

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä

- Laissa rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä (431/2023) säädetään tiedoista, jotka kuntien ja maakuntien liittojen on jatkossa toimitettava uuteen valtakunnalliseen tietojärjestelmään.
- Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä aloittaa toimintansa 1.1.2024.
- Järjestelmää ylläpitää Suomen ympäristökeskus (SYKE)
- Rakentamisen tiedot tulee toimittaa järjestelmään viimeistään vuoden 2027 loppuun mennessä ja alueidenkäytön tiedot vuoden 2028 loppuun mennessä.
- Tietoihin ei kohdistu velvoitetta digitoida niitä RYTJ:ään takautuvasti.
- SYKE:n VOOKA-hankkeessa (Voimassa olevat kaavat rakennetun ympäristön tietojärjestelmään) hankkeessa mukana olevat kunnat digitoivat SYKE:n avulla olemassa olevaa kaava-aineistoa tietomallimuotoon.

Alueidenkäytön digitaalisuus

- Kaavat laaditaan jatkossa valtakunnallisesti yhteentoimivassa tietomallimuodossa
- Kaavat koostuvat kaavakohteista ja kaavamääräyksistä
  - Kaavakohteet ja -määräykset esitettäisiin valtakunnallisesti vakiomuotoisena
- Myös tonttijako laaditaan jatkossa valtakunnallisesti yhteentoimivassa tietomallimuodossa
  - Ympäristöministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä yhteentoimivasta tietomallimuodosta sekä kaavakohteiden ja -määräysten vakiomuotoisesta esitystavasta
  - Asetusten valmistelu on käynnissä
- MRL:n muutos tulee voimaan 1.1.2024
  - Siirtymäsäännös vuoden 2028 loppuun asti
  - Tänä aikana kunnat ja maakuntien liitot voivat valita soveltavatko uusia vai vanhoja säännöksiä

Alueidenkäytön suunnittelua koskevan lain uudistamisen tavoitteita

Ympäristöministeriön strategia ja ministeriöiden tulevaisuuskatsaukset 2022.
Palaute KRL-ehdotuksesta ja -valmistelusta.

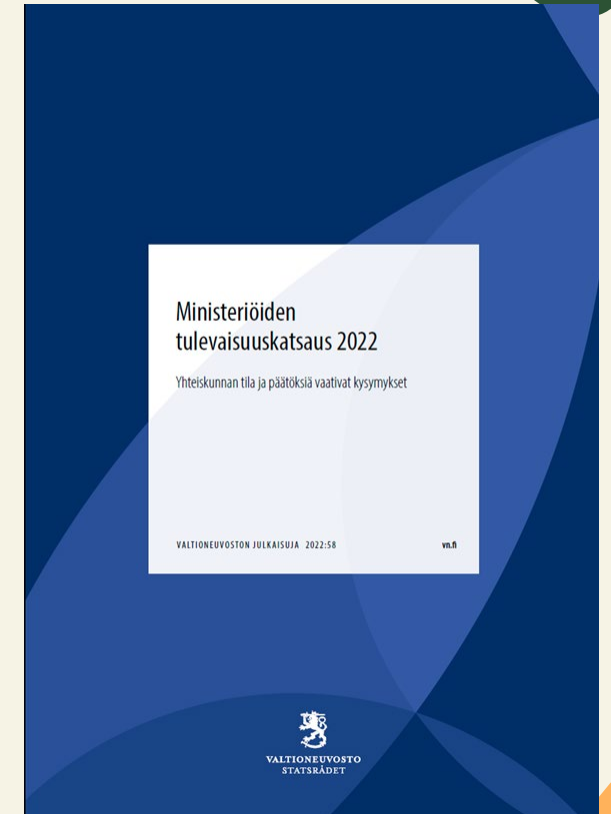
Tulevaan alueidenkäyttölakiin kohdistuu edelleen samanlaisia sisällöllisiä uudistamistarpeita, jotka olivat vuonna 2018 käynnistetyn kokonaisuudistuksen taustalla.

Lausunnonantajat suhtautuivat pääsääntöisesti myönteisesti muutosehdotuksiin, joilla oli tarkoitus kehittää alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää vastaamaan nykyisiin ja tuleviin haasteisiin **muuttamatta kuitenkaan suunnittelujärjestelmän kokonaisuutta.**

Ministeriöiden tulevaisuuskaatsaus 2022

- ”**Kaavoitusta sujuvoitetaan, strategisuutta ja joustavuutta lisätään.** Edistetään kokeilukulttuuria ja hyödynnetään tehokkaasti yhteistyön tarjoamat kehittämisresurssit vihreän siirtymän ja laaja-alaisesti kestäväen kaupunkikehityksen ja kuntien ilmasto- ja luontotyön ja virkistyskäytön edistämisessä. Edistetään metropoli- ja muun kaupunkipolitiikan yhteistyötä.”
- ”Kehitetään alueidenkäyttöä ohjaavaa lainsäädäntöä siten, että alueidenkäytön **valmiudet vastata ilmastonmuutoksen hillintään, ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja luontokadon pysäyttämiseen tehostuvat.**”

YM:n virkanäkemyks: Vihreä siirtymä on kasvun perusta

[YM:n virkanäkemyks: Vihreä siirtymä on kasvun perusta](#)

- Uudistetaan alueidenkäyttöä koskeva lainsäädäntö. Uudistuksella sujuvoitetaan kaavoitusta ja hillitään ilmaston lämpenemistä ja luontokatoa. Sillä myös lisätään sopeutumiskykyä ilmaston muutokseen, kansallista turvallisuutta ja huoltovarmuutta. Lainsäädäntöä tulee ajantasaistaa lisäämällä siihen muun muassa suuronnettomuusvaaraa aiheuttavien laitosten ja toimintojen sijoittamista, maailmanperintökohteita ja saamelaisten oikeuksia koskevat säännökset.
- Sisällytetään suuret aurinkoenergiakentät lainsäädäntöön tarvittavin osin. Selvitetään lainsäädäntöön tarvittavia muutoksia, jotka sujuvoittavat aurinkoenergian ja muiden vähähiilisten energiamuotojen hyödyntämistä kestäväällä tavalla luonnon monimuotoisuus turvaten.

YM:n virkanäkemyks: Vihreä siirtymä on kasvun perusta

- Sujuvoitetaan tuuli- ja aurinkovoiman viranomaisprosesseja. Parannetaan tuulivoiman rakentamisen edellytyksiä kehittämällä ja tukemalla merialuesuunnittelua ja kaavoitusta luonnon monimuotoisuus huomioiden. Parannetaan merialuesuunnitelman vaikuttavuutta ja siihen sitoutumista.
- Uudistetaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) vastaamaan muuttuvaa toimintaympäristöä siten, että ne tukevat vihreää siirtymää ja vahvistavat huoltovarmuutta. Näin voidaan tukea muun muassa energiahuollon, liikennejärjestelmän, huoltovarmuuden ja aluerakenteen yhteensovittamis- ja edistämistarpeita.
- Otetaan käyttöön rakennetun ympäristön tietojärjestelmä Ryhti ja laaditaan suunnitelmat sen jatkokehityksestä osana digitaalista rakennettua ympäristöä.

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän sujuvoittamisen mahdollisuuksia

- Maakuntakaavan tarkastelutason kohdistaminen selkeämmin valtakunnallisiin ja maakunnallisiin kysymyksiin.
- Maakuntakaavan ohjausvaikutuksesta poikkeaminen, jos maakuntakaava todetaan vanhentuneeksi.
- Yleiskaavan ja asemakaavan välisen ohjausvaikutuksen joustavoittaminen sekä yleiskaavan ja asemakaavan yhteiskäsittely.
- Yleiskaavan käytön tarkastelu suoraan rakentamista ohjaavana kaavana.
- Digitalisaation tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen täysimääräisesti.
- KRL-valmistelun aikana keskusteltiin myös säännöksestä, jonka mukaan kunta voisi antaa erillisellä päätöksellä asemakaavaehdotuksen maanomistajan laadittavaksi. Tämä ehdotus herätti valmistelun aikana voimakkaita näkemyksiä sekä puolesta että vastaan.

Muita sisällöllisiä muutostarpeita

- Alueidenkäyttölakiin olisi perusteltua sisällyttää säännökset ilmastonmuutoksen hillinnästä ja ilmastonmuutokseen sopeutumisesta.
- Vihreän siirtymän edistäminen: aurinkoenergiaa ja muita vähähiilisiä energiamuotoja koskevien säännösten tarkastelu.
- Kaavojen sisältövaatimusten tarkastelu, esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden turvaaminen (luonnonarvojen vaaliminen vs. turvaaminen).
- Kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus, suuronnettomuusvaaraa aiheuttavien laitosten ja toimintojen sijoittaminen, maailmanperintökohteet sekä saamelaisten oikeudet.
- Muut mahdolliset ajantasaistamisen tarpeet (kauppa, rannat, osallistuminen ja vuorovaikutus jne.)?

Kiitos mielenkiinnosta!

maiya.neva@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

